

ZOE-LARISA BĂDOIU

## *Text and Context in the Work of Julian Barnes: Beyond Postmodernism* \*

Întrebări precum ce este literatura și ce anume face dintr-o scriere o operă de artă ne pot ghida de-a lungul lucrării autoarei Aura Sibișan, lector universitar doctor la Facultatea de Litere din Brașov. Julian Barnes este unul dintre cei mai importanți autori britanici, a cărui operă, remarcându-se atât prin stilul original al îmbinării de tehnici, procedee și registre literare, cât și prin temele abordate, a fost adesea etichetată ca aparținând postmodernismului.

O analiză elaborată și plină de profunzime realizează în acest sens Aura Sibișan în volumul în limba engleză *Text and Context in the Work of Julian Barnes: Beyond Postmodernism*. Opera prozatorului britanic îi oferă autoarei prilejul de a redeschide dezbateră asupra conceptului de postmodernism din perspectiva mai multor teoreticieni și critici literari, avându-se în vedere atât încercarea de a-i propune cititorului o mai bună înțelegere a curentului literar, cât mai ales a operei luate ca punct de reper. Concepută atât ca un parcurs teoretic, cât și ca studiu exhaustiv asupra lui Julian Barnes, lucrarea se dovedește a fi un ghid în descifrarea operei unui scriitor care, prin inovație, depășește barierele normei scriiturii înțelese în termenii lui Roland Barthes.

Accentul cade pe încercarea de încadrare a lui Julian Barnes într-o anumită tipologie, pe explorarea formelor de expresie multilaterală pe care acesta le oferă, dar mai ales pe dorința de explorare a dihotomiei spațiu privat-public. Perspectiva propusă de autoare este extrem de complexă, dacă ne gândim cu precădere la meditația sugerată de prozatorul discutat în ceea ce privește relația aparent co-dependentă dintre cuvânt și lume. Aceasta este pusă sub semnul arbitrarului.

Dacă scriitorii moderniști încercau în operele lor să explice și să înțeleagă lumea așa cum se prezintă pornind încă de la Creație și având drept element-cheie „Cuvântul” divin, în postmodernism lucrurile iau o altă turnură. Lumea nu este pur și simplu creată, ci interesantă este definirea ei. Se ridică între-

barea: în ce fel de lume trăim și care este relevanța cuvântului. Gândindu-ne, de pildă, la poziția adoptată de Ferdinand de Saussure cu privire la arbitrarul semnului lingvistic, putem să înțelegem mai bine poziția adoptată de Barnes în scrierile sale și aspectele pe care acesta le problematizează.

Această arbitraritate, dar și melanjul dintre procedeele tradiționale și moderne nu sunt un compromis și mai ales nu indică o slăbiciune a operei, ci reprezintă, conform autoarei, o marcă a postmodernismului însuși.

O lucrare discutată intens este *Papagalul lui Flaubert*, caracterizată drept cea mai interesantă din punctul de vedere al raportului ce se stabilește între realitate și ficțiune, ea evidențiind în egală măsură formarea lui Julian Barnes, ca și maniera particulară de a scrie și de a percepe lumea înconjurătoare.

Discuția înaintază spre un concept fundamental, lansat de Bahtin în ideea existenței unui „dialogism” în roman, formulat ca atare de T.S. Eliot în *Tradition and Individual Talent* și asimilat în opera autorului britanic, anume intertextualitatea. Referințele literare utilizate și tratate cu ironie sunt puncte esențiale ale lui Julian Barnes și comentate pertinent de Aura Sibișan.

Acest aspect contribuie la teza autoarei care explică motivul pentru care însemnătatea conceptului de postmodernism, datorată uzanței, s-a pierdut, iar autori precum Julian Barnes, Raymond Federman sau Thomas Pynchon reușesc să-și depășească epoca prin inedit și complexitate.

*Text and Context in the Work of Julian Barnes: Beyond Postmodernism* este, așadar, o carte bine structurată și definită. Abordarea teoretică și critică dezvoltă o dezbateră pluriperspectivistă a demersului hermeneutic.

---

\* Aura Sibișan, *Text and Context in the Work of Julian Barnes: Beyond Postmodernism*, Cluj-Napoca, Editura „Casa Cărții de Știință”, 2012, 274 pag.